

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

Утвърдил:...../п/.....

Марина Седова – директор

Заповед № 426 -РД-426 /12.09.2022 г.

/Протокол № 9 на ПС от 08.09.2022 г./

**МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ
ЕДИННИ ПРАВИЛА ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ВСИЧКИ СЛУЖИТЕЛИ,
СВЪРЗАНИ СЪС СЛУЧАИТЕ НА ТОРМОЗ, ИЗГОТВЕНИ ОТ
КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ
УЧИЛИЩЕН ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ**

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА УКБППМН ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 Г.

Назначената със заповед на Директора УКБППМН през учебната 2021/2022 година работеше по програма, чиито основни насоки бяха превенция на агресивното поведение, корекционно-възпитателна работа с ученици с девиантно поведение и превенция от различни видове зависимости.

През изтеклия период не са регистрирани случаи на противообществени прояви на ученици . Има инциденти, при които се налагаше да се търсят обяснения и да се викат родители, но като противообществени прояви не могат да се охарактеризират. Един от тези инциденти е словесната агресия от ученик към учител – Николай Иванов б клас към Виктория Жекова – учител по БЕЛ по повод издърпаните слушалки от ушите му по време на час.

Проведени са разговори – колективни и индивидуални със съответните ученици за изясняване на случаите, както и с техните родители, взети са необходимите мерки за разрешаване на възникналите инциденти и предотвратяване на подобни прояви в бъдеще, наложени са наказания. Не са съставени протоколи, но са водени сериозни разговори. Не се наложи търсене на съдействие от инспектор- ДПС РПУ Аксаково. Проведени бяха сбирките на комисията, заложи в плана за дейността ѝ. Проведени бяха разговори и срещи с отделни класни ръководители, родители и ученици във връзка с допускането на неуважителни отсъствия.

Комисията осъществяваше дейността си в сътрудничество с различни институции и граждански структури на територията на с. Кичево – Община, Общинската комисия БППМН, Читалище , Кметства , Агенция „Закрила на детето”, Дирекция „Социално подпомагане”.

В класовете се провежда час на класа, свързан със запознаването с правата и задълженията на ученика, като това става още в началото на учебната година и периодично се напомня.

Беседи както в час на класа, така и в заниманията по интереси при следобедните занимания са проведени на теми, посветени на борбата с тютюнопушенето, употребата на различни видове дрога, спортът като една възможна алтернатива на вредните навици.

Може да се каже, че в дейността на комисията взема участие целият екип на училището, защото всички колеги имат задължения като дежурни учители.

За 2021/2022 учебна година УКБППМН към ОУ“Св.Кл.Охридски“ с.Кичево оценява като добра работата си по превенция на противообществените прояви на ученици и предотвратяване на насилието на територията на училището, но все още има върху какво да се работи и акцентира.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ СЕЛО КИЧЕВО

Въвеждането на механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справяне с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие.

- **Разясняване на понятията „насилие“ и „тормоз“, както и видовете поведение, които те включват.**
- **Разгледане на задължителните елементи на училищния механизъм за противодействие на тормоза.**
- **Очертаване на основните ресурси, които училището трябва да осигури, за да може ефективно да се противодейства на насилието.**

УВОД

I. Измерение на насилието между децата. Основни понятия

Насилието между децата обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и върху тези, които го извършват.

- физическо насилие – „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето“;
- психическо насилие – „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение...“.

Според Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
2. Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира от социалния живот.
3. Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Тормозът може да обхваща много широк спектър от поведения. Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

Физически тормоз – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение.

Вербален тормоз – подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.

Психически тормоз – подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ СЕЛО КИЧЕВО

Социален тормоз – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие.

Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

Разпознаването на физическото насилие включва следните **физически и поведенчески показатели**: натъртвания, вкл. синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване; неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едносрични отговори; безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност; лоша представа за себе си – децата смятат, че са заслужили насилието; прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него; влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост; влошаване на успеха и чести отсъствия от училище; чести отсъствия от определени часове, например физическо.

Разпознаването на **психическото насилие** включва следните психически и поведенчески показатели: детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си; агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване; внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или нивото на развитие на детето; бягане и криене, включително зачестили бягства от училище; загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка; употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни и същи дрехи или отказ да сресва косата си); психосоматични симптоми.

Тормозът може да бъде реален и **виртуален**. Бурното развитие на електронните комуникации през последните години води до нарастване на проявите на насилие, които се извършват чрез интернет или мобилен телефон.

Един от признаците, че дете може би е жертва на кибертормоз е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо.

Роли в ситуации на тормоз

В ситуациите на тормоз могат да бъдат въввлечени много деца, като ролите могат да се разделят по следния начин:

- ✓ **мъчител (агресор)** – инициатор и изпълнител, който кани другите да се присъединят, лидер, който измисля нови начини за издевателство;
- ✓ **помощник на мъчителя** – винаги присъства, дори не се намесва активно; присмива се на жертвата, окуражава мъчителя, приканва другите да се забавляват;
- ✓ **защитник на жертвата** – опитва се да каже на другите да спрат, вика за помощ, защитава или насърчава жертвата;
- ✓ **страничен наблюдател** – стои настрана, преструва се, че не забелязва, не взема страна и не прави нищо;
- ✓ **жертвата** – обект на тормоза.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ СЕЛО КИЧЕВО

Има и малка група деца, които са едновременно и насилници и насилвани. Обикновено такива деца са тормозени от някой „по-силен“, а те реагират, като тормозят някой по-слаб от тях.

За ефективното справяне с тормоза от **изключително значение** е да се повлияе и промени поведението **на всяко дете**, а не да се съсредоточат усилията само върху преките извършители и потърпевши. Начините и подходите за това са различни, но те са неделима част от общата стратегия за справяне с явлението.

КАКВО ОЗНАЧАВА ТОРМОЗ В УЧИЛИЩЕ ОТ ВРЪСТНИЦИТЕ?

Тормоз в училище от връстниците означава, когато един ученик или група ученици нарочно се отнасят лошо към друг ученик, който е по-слаб и не може да се защити (да им отговори): например дразнят го, обиждат го, подиграват му се, измислят му неприлични прякори, бутат го, удрят го или го ритат, заплашват го, взимат му нещата, изнудват го, затварят го в стаята или правят други неприятни неща.

Тормоз означава също така когато за някой се пишат обидни неща, например по дъската, стените, разпространяват се злобни клюки, слухове и измислици или когато другите ученици нарочно го изключват от игрите, не искат да говорят или да правят нищо заедно с него.

Тормоз означава, когато към даден ученик се отнасят по този начин не само веднъж (еднократно), а много пъти или в продължение на дълго време.

Тормозът се различава от конфликтите, караниците или схватките в училище, които възникват между учениците с приблизително еднаква сила. При тормоза един ученик (групата от ученици) са очевидно по силни от другият ученик, който е по-слаб и не може да се защити, да отговори на тези, които го тормозят.

Въз основа на досегашната практика в ОУ „Св.Климент Охридски“ с. Кичево, провежданите проучвателни дейности и направените оценки и изводи от доклади и анализи на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви на учениците, в училището се разработи следния комплекс от мерки за противодействие на училищния тормоз:

Задължение на всеки учител и служител в училище:

- ✓ Да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
- ✓ Да бъде наблюдателен и да следи груповата динамика в паралелките.
- ✓ Да наблюдава взаимодействията и взаимоотношенията между учениците в училище по време на междучасията и неформалните ситуации, в които те общуват.

Мерки за намаляване на риска от възникване на училищен тормоз между учениците :

- ✓ Защита и отстояване на човешките права и проява на толерантност към различията.
- ✓ Интегрирането на Механизма за противодействие на училищния тормоз в училище в Плана на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви.
- ✓ Дейности в часовете на класа и в извънкласни форми за информиране относно същността и видовете тормоз, както и за формиране у учениците на умения за справяне с него, предлагане на стратегии за превенция и преодоляването на възникнал такъв.
- ✓ Дейности с родителите – информиране, консултиране, оказване на съдействие –

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

групово и индивидуално.

- ✓ Текуща оценка на взаимоотношенията в ученическата общност.
- ✓ Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в училище:

- ✓ Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.
- ✓ Дейности на ниво класна стая (паралелка): Съгласно План за часа на класа, графика за външни лектори от други институции и според компетенциите на педагогическия съветник и другите педагогически специалисти в училище. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.
- ✓ Дейности на ниво училище: Съгласно Годишния план на Училищната комисия за превенция на противообществените прояви на учениците и съгласно Годишния план за дейността на училището. Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз; включване на учениците в дежурствата; осигуряване на партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти.
- ✓ Дейности с родителско участие, включване в училищни инициативи и мероприятия.

**ПРОЦЕДУРИ И АЛГОРИТЪМ ПРИ УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ
МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ:**

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило: налагане на съответната последица	Учител и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, разговаря се с родителите	Класен ръководител
Сериозно – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител	Насочване към Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; Протокол за тормоз – среща с родителите, възстановяване на щетата, включване на учениците в допълнителни програми	УКПППУ

ДЕЙСТВИЯ ПРИ РАЗРЕШАВАНЕ НА УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ

МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-олямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка за ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз

Задължение на всеки учител и служител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, за да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.

Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят/служителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или педагогическия съветник.

Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз

Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- ✓ Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило.
- ✓ Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се.
- ✓ Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите

- ✓ Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита на ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще.
- ✓ Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

УЧИЛИЩНА СИСТЕМА ЗА НАСОЧВАНЕ КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ

I. Създава се регистър на училището за регистрираните случаи на тормоз между учениците.

II. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „кратко описание на всяка ситуация“, „участници“, „клас“, „предприети мерки“, „подпис“. Този регистър се съхранява на достъпно място при директора.

III. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители, с психолог.

IV. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие, Координационният съвет (УКПППУ) предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на Отдел „Закрила на детето“, Местната комисия борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

**ЕДИННИ ПРАВИЛА ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ВСИЧКИ СЛУЖИТЕЛИ,
СВЪРЗАНИ СЪС СЛУЧАИТЕ НА ТОРМОЗ, ИЗГОТВЕНИ ОТ
КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ**

1. Измерения на насилието между учениците

Насилието между учениците в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на тези, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението е „тормоз“ (“bullying”).

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Проявите на тормоз в училище най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- **Физически тормоз** - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- **Вербален тормоз** - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;
- **Психичен тормоз** - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;
- **Социален тормоз** - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.
- **Виртуален тормоз** - обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook; разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават; снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпростра-няване на

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ СЕЛО КИЧЕВО

снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

Според чл. 7 ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

ДЕЙСТВИЯ ЗА СПРАВЯНЕ С УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ

По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладяни от *учителите*, а някои от *самите деца*. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

Ако се касае просто за приятелска игра *учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят.*

Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните действия.

1. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА СИТУАЦИЯ НА ТОРМОЗ

Задължение на всеки учител/служител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел, като:

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията;
- Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

1.1. РЕАКЦИИ СПРЯМО УЧЕНИКА, УПРАЖНИЛ ТОРМОЗ

1.2. Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класният ръководител или педагогическия съветник.

- Учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, показва ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че хората правят грешки, които следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания;
- Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си. С това негово решение трябва да се съгласи и потърпевшият от тормоза ученик;
- Класният ръководител изслушва ученика, упражнил тормоза в отсъствието на потърпевшия ученик;
- След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка;
- Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители, които също могат да подпомогнат работата на учителя като наблюдават ученика във взаимоотношенията му с другите ученици и дадат насоки за действията и мерките,

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ СЕЛО КИЧЕВО

които учителят да предприема при необходимост.

1.3. При повтаряне на едни и същи нарушения на правилата се прилага подходът за възстановяване на щетата, уведомяване на класния ръководител и УКС, като се съставя протокол за тормоз.

1.4. При много сериозно ниво на тормоз – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на ученика-жертва, така и на ученика-извършител се уведомява ДСП – Отдел за защита на детето, ДАЗД или МВР.

2. РЕАКЦИИ СПРЯМО УЧЕНИКА, КОЙТО Е ОБЕКТ НА ТОРМОЗ

Работата с ученици, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило;
- Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител наблюдава ученика в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

3. Реакции спрямо наблюдателите

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. От останалите очаква да направят същото, ако се случи в бъдещето;
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо учениците, станали обект на тормоз.

УЧИЛИЩНА СИСТЕМА ЗА НАСОЧВАНЕ КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ

1. Регистриране на ситуации на тормоз

2. Насочване към други служби

В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживеене.

Като първа стъпка се уведомява директора на училището, който е задължен да уведоми съответния отдел „Закрила на детето” по местоживеене и отдела за „Закрила на детето”, на чиято територия е училището, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отделите „Закрила на детето” към Дирекциите „Социално подпомагане”. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които живее, родителският капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

УЧИЛИЩЕН ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ

Планът за противодействие на училищния тормоз е разработен на основание „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище“, утвърден със заповед №РД09-611/18.05.2012 г. на Министъра на образованието и науката и от Координационния съвет, определен със заповед № 90-РД-09-037/10.11.2016 г. на Директора на училището.заповедта за създаване на КС е валидна докато не се издаде друга заповед, която да я отмени.

Планът се базира на извършената оценка на проблема с насилието в училище въз основа на въпросник в началото на всяка учебна година и се актуализира в началото на всяка учебна година в резултат на оценката върху проблема с насилието в училище, извършена в края на учебната година.

Планът за противодействие на училищния тормоз за учебната 2018/2019 година е съобразен с нормативните актове, плановете, програмите и стратегиите относно безопасността и здравето на учениците.

Цели на плана:

1. Превенция (Превантивни мерки) за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище.
2. Да се мотивира персонала в училище към съпричастност и ангажираност към действията по превенция и преодоляване на училищния тормоз и насилие.
3. Да се създадат училищни програми и политики за превенция и преодоляване на училищния тормоз и насилие.

№ по ред	Дейност	Срок	Отговорник	Забележка
м. Септември				
1	Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище	<i>м. септември</i>	Координационен съвет	
	Оценка на нуждите от повишаване на педагогическите компетентности, свързани с проблемите на тормоза в училище и предложения училищната комисия по квалификационния план за подходящи форми и теми	<i>постоянен</i>		
2	Осигуряване на партньорства с институции и организации, ангажирани с проблемите на децата –Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, Отдел „Закрила на детето“ и др. Среци	<i>30 септември</i>	Ръководство, Координационен съвет, педагогически съветник	

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

	и уточнения на механизмите за взаимодействие			
м. Октомври				
3	Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище по ред, определен от директора на училището	<i>първата седмица на м. октомври</i>	Координационен съвет, педагогически съветник, класни ръководители	
4	Извършване от класните ръководители на изследване и оценка на тормоза между учениците в училището посредством определен инструментариум	<i>втората седмица на м. октомври</i>	Координационен съвет, педагогически съветник, класни ръководители	
5	Анализ и обобщаване на резултатите от изследването от координационния съвет	<i>края на м. октомври</i>	Координационен съвет, педагогически съветник	
6	Утвърждаване от директора на училището на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет. Запознаване на служителите с правилата	<i>до края на м. октомври</i>	Директор, Координационен съвет	
м. Ноември				
7	Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати.	<i>първата седмица на м. ноември</i>	Координационен съвет	
8	Заседание на Училищния координационен съвет – обсъждане на мерки за превенция и преодоляване на тормоза и актуализиране на плана във връзка с установените и анализирани резултати от проучването	<i>до края на първата седмица на м. ноември</i>	Директор, Координационен съвет	
9	Изготвяне на табла и други нагледни материали за правила на поведение и ценности в класната стая и в училище	<i>м. ноември</i>	Координационен съвет, педагогически съветник, класни	

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

			ръководители	
10	Запознаване на учениците с видовете насилие и тормоз и сформирани на групи по випуски с участието на ученически съвет, които да обсъдят проблема и да отправят предложения	<i>м. ноември</i>	Координационен съвет, педагогически съветник, класни ръководители	
11	Провеждане на часове на класа и ученически дискусии по теми, свързани с противодействието на насилието и тормоза с цел изграждане у учениците на нетърпимост към явлението и стратегии за справяне	<i>постоянен</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Декември				
12	Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности в класната стая и в училище и тяхното популяризиране	<i>м. декември</i>	Координационен съвет	
13	Организиране и провеждане на класови и общоучилищни инициативи във връзка с превенцията и противодействието на тормоза – „Ден без насилие“, „Свят без насилие“, Правата на детето и пр.	<i>постоянен</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Януари				
14	Актуализиране на Училищния механизъм за противодействие на тормоза – при необходимост	<i>м. януари</i>	Координационен съвет	
м. Февруари				
15	Провеждане на класови и училищни мероприятия и участие в такива на местно и национално ниво, във връзка с подготовката за мартенските празници – 1 март, 3 март, Първа пролет	<i>м. февруари</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Март – Април				
16	Организиране и провеждане на конкурси, спортни състезания, творчески изяви под надслов например: „С приятелство и	<i>м. март – април</i>	Ръководство, Координационен съвет, класни ръководители	

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СЕЛО КИЧЕВО**

	творчество срещу насилието“, кръгли маси и др. форуми, дискусии с представители на училищната общност – родители, ученици, педагогически и непедагогически персонал, представители на местната общност, медии и др за обсъждане на проблемите и възможните решения			
м. Май				
17	Провеждане на повторна оценка на проблема с насилието в училище на базата на въпросник.	<i>м. май</i>	Координационен съвет, класни ръководители	
м. Юни				
18	Анализ, обобщение и сравнение на резултатите с тези от проучването през м. октомври. Основни изводи и формулиране на предложения за следващата учебна година	<i>м. юни</i>	Координационен съвет	
19	Годишен отчетен доклад на Координационния съвет	<i>м. юни</i>	Координационен съвет	

Настоящите документи :

- 1. отчет за дейността на УКБППМН за учебната 2021/2022 г. ;**
- 2. механизъм** за противодействие на училищния тормоз между учениците;
- 3. единни правила** за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет;
- 4. училищен план** за противодействие на училищния тормоз за учебната 2022-2023 г., са приети на заседание на ПС на № 9 /08 .09.2022 г.

Директор:
Марина Симова

